

Oversikt over
befolkningens helse og
påvirkningsfaktorer.

Hva skal kommunen
egentlig ha på plass?

Gjøvik 13.03.2015

v/Wibeke Børresen Gropen
og Ane Bjørnsgaard
Oppland fylkeskommune

www.oppland.no/folkehelse

Sundhedsloven 1860: «Opmærksomhed mot stedets Sundhetsforhold og hva derpaa kan have Indflydelse»

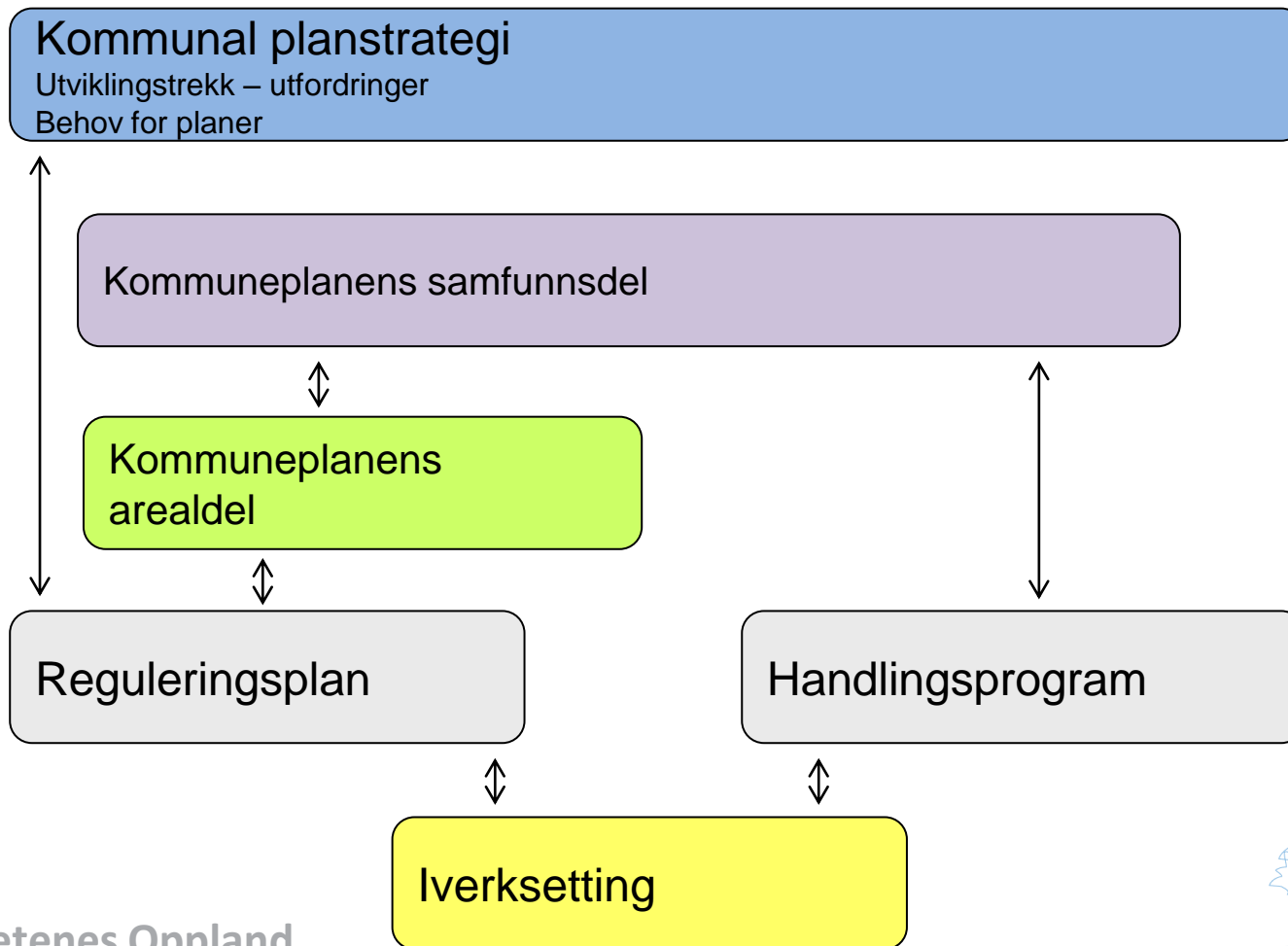
Ny plan- og bygningslov

- Iverksatt juli 2009
- To nye lovpålagte planverktøy for kommunen
 - Kommunal planstrategi
 - Kommuneplanens samfunnsdel

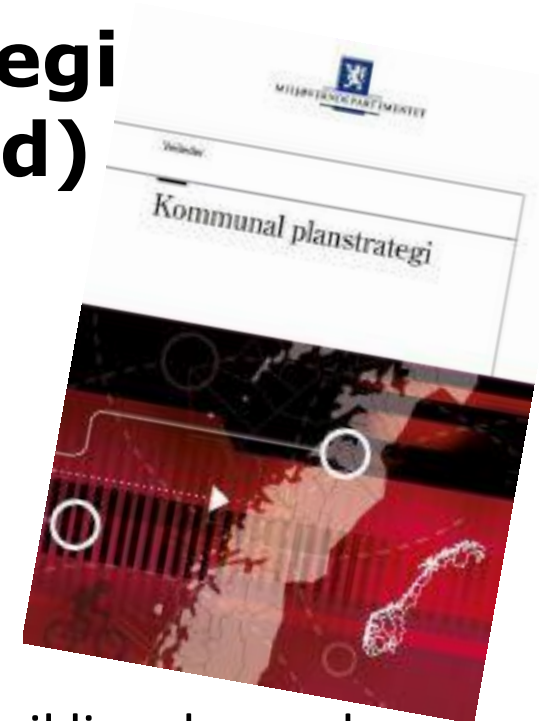
Kommunal planstruktur

Kommunal planstrategi (§ 10-1, 1. og 2. ledd)

- Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.
- Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder
 - langsiktig arealbruk,
 - miljøutfordringer,
 - sektorenes virksomhet og
 - en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden

Folkehelse i plan- og bygningslov

- § 3-1. Oppgaver og hensyn i planlegging etter loven:
- a) sette mål for den fysiske, miljømessige, økonomiske, **sosiale** og kulturelle utviklingen i kommuner og regioner, avklare samfunnsmessige behov og oppgaver, og angi hvordan oppgavene kan løses
- e) legge til rette for god forming av bygde omgivelser, gode **bomiljøer og gode oppvekst- og levekår i alle deler av landet**
- **f) fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet**
- h) fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på **helse**, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv.

Hvorfor plan som verktøy

- Beslutninger som har betydning for befolkningens helse tas ofte utenfor helsesektoren
- Folkehelse krever sektorovergripende innsats
Plan- og bygningsloven: verktøyet for sektorovergripende planlegging
- **Plansystemet:** arenaen for forankring, prioriteringer og samordning

Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer skal omfatte opplysninger om og vurderinger av:

- Befolknings sammensetning
- Oppvekst og leveforhold
- Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
- Skader og ulykker
- Helserelatert adferd
- Helsetilstand

Befolknings sammensetning

- Befolkningsutvikling (vekst/endring)
- Alder, kjønn, sivilstatus
- Flytting
- Innvandring

Oppvekst og leveforhold

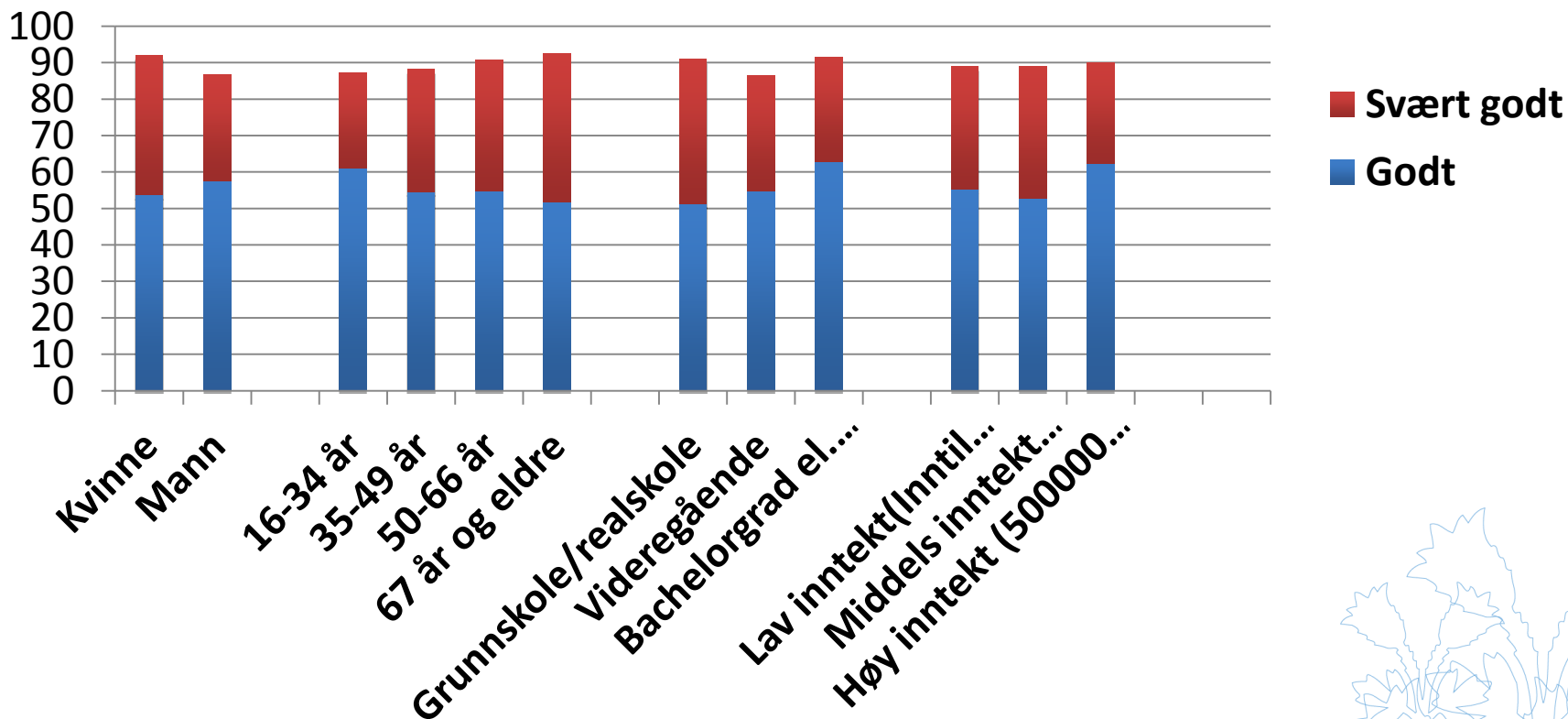
- Utdanningsnivå (utdanningsnivå befolkning, gjennomføringsgrad vdg skole)
- Bo og arbeidsforhold (tilknytning til arbeidslivet, næringsstruktur, arbeidsplassutvikling, egenetablering, barnehagedekning, trivsel, trygghet, bopreferanser, natur-og friluftslivsmuligheter, kulturtilbud, kollektivtilbud, likestilling, idretts- og aktivitetstilbud)
- Økonomiske forhold (generell økonomi og barnefamiliers økonomi)
- Analyser på sosioøkonomiske forhold

Trivsel

88% i Gjøvik-regionen trives svært godt eller godt med å bo og leve i sin kommune

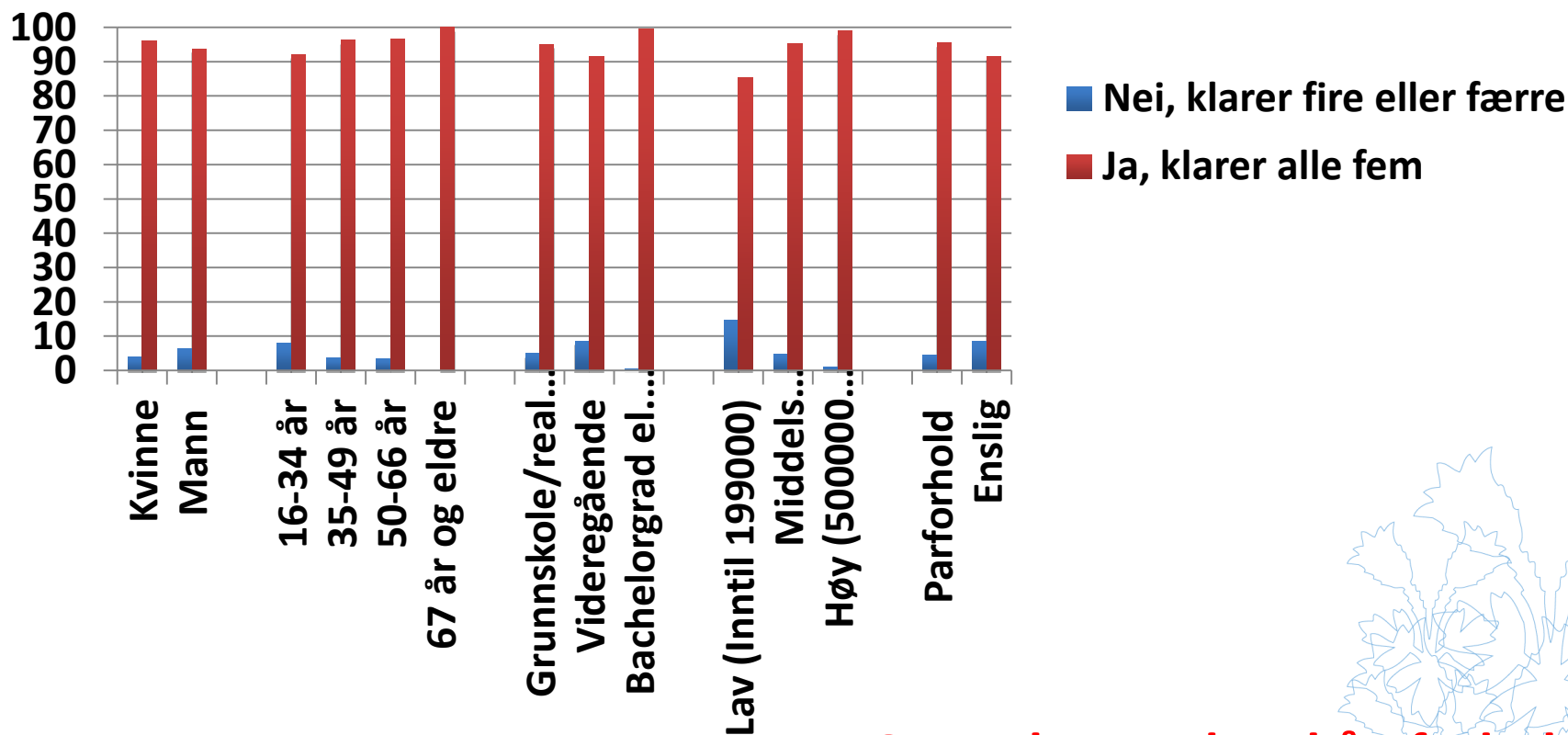

Oppvekst- og levetilstand

Barnefamiliers økonomi:

1 Barna kan ha eget rom 2 Kan ta med venner hjem 3 Får delta i og selv ha bursdagsfeiring 4 Kan delta på fritidsaktiviteter 5 Utstyr til aktiviteter

Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø

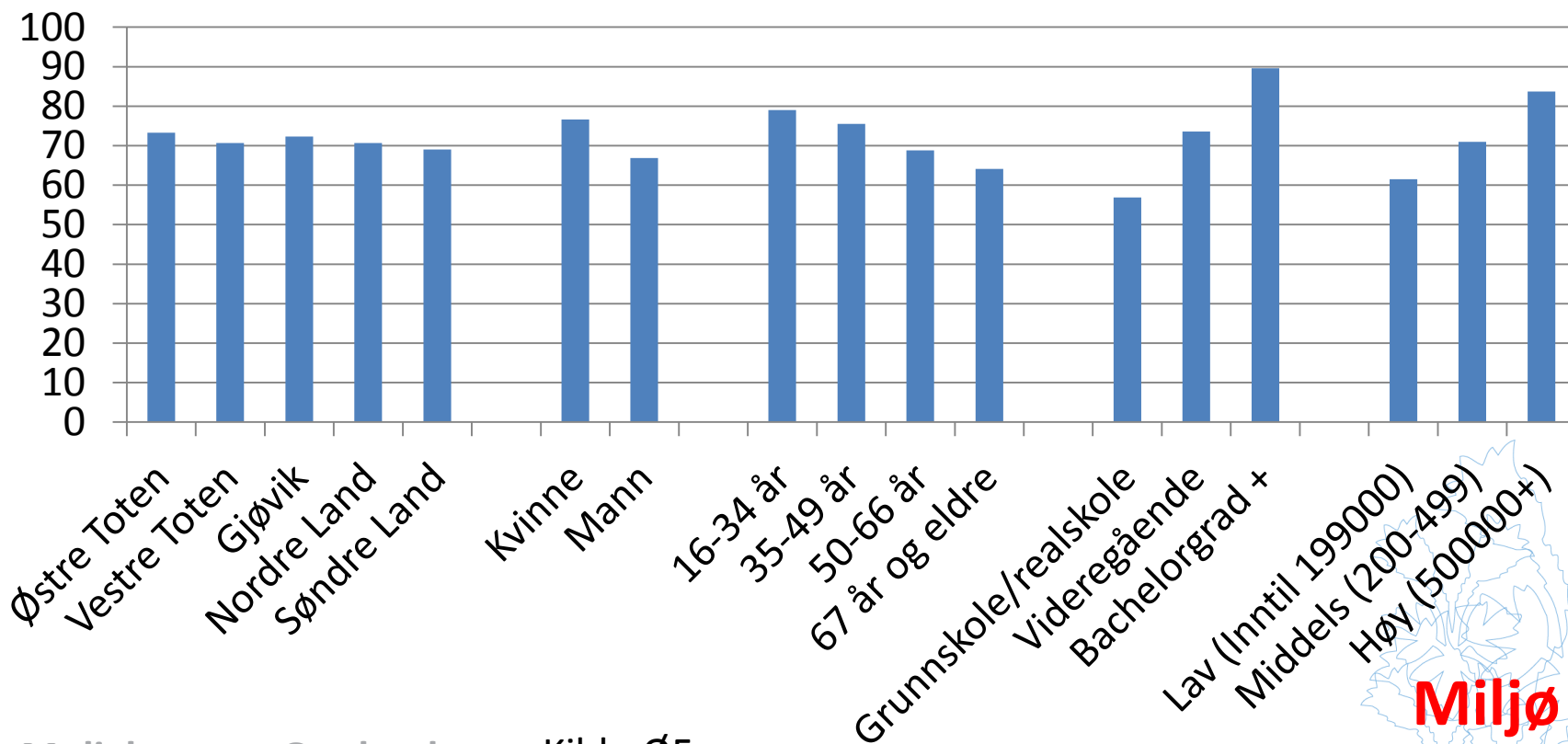
- Drikkevannskvalitet, luftkvalitet, støy, forekomst av radon, biologisk eller annen forurensning, inn klima i offentlige bygg
- Trygg gang- og sykkelveinett og kvaliteter ved nærmiljø (tilgang til friluftsområder), kollektivtransport
- Omfanget av smittsomme sykdommer
- Omfang av kulturtilbud, lekeplasser, sosiale møteplasser
- Deltagelse i organisasjoner og aktiviteter, møteplasser, sosial støtte, sosiale nettverk, ensomhet
- Analyser på sosioøkonomiske forhold

Sosialt miljø – møteplasser

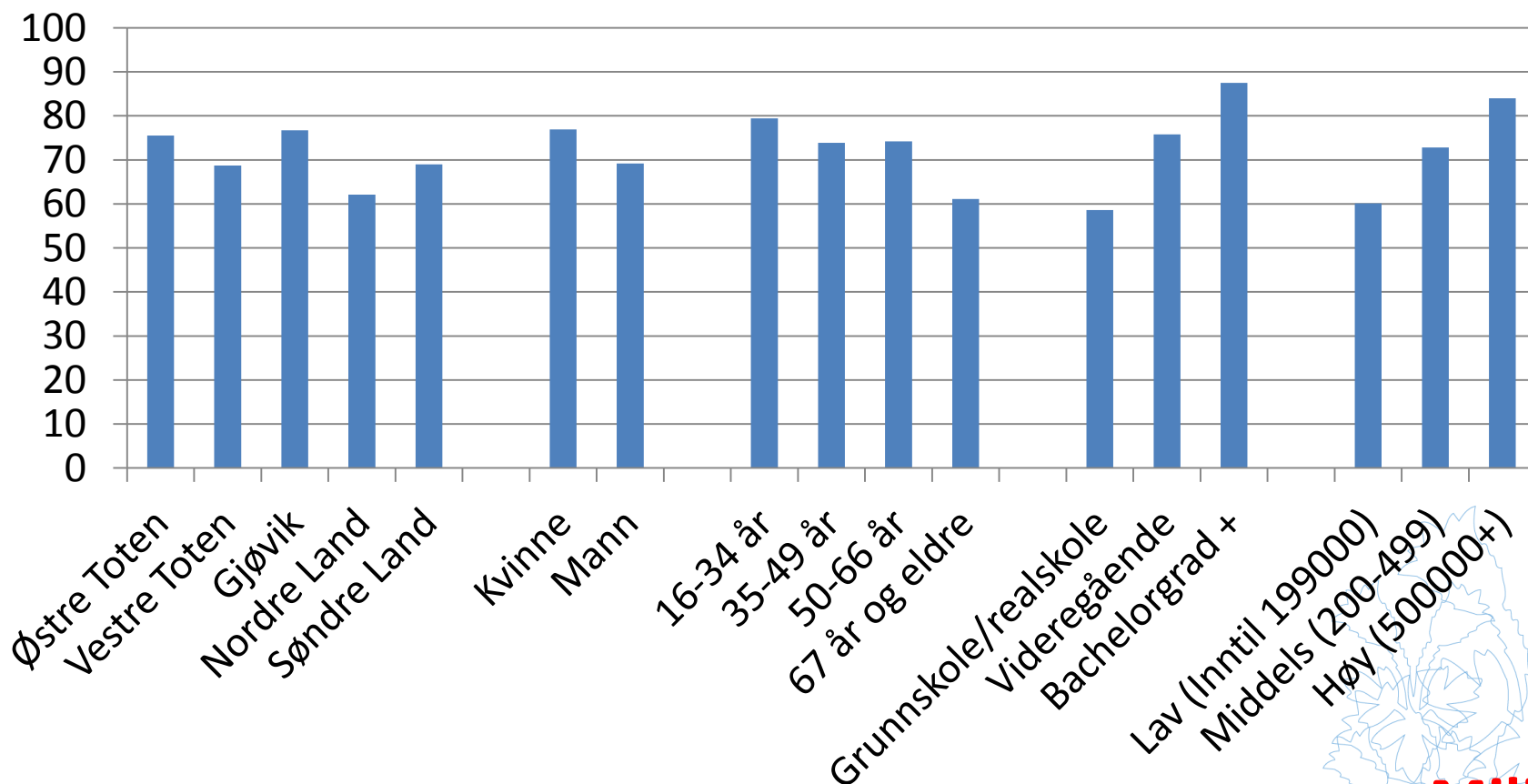
72 % i Gjøvik-regionen (73% i Oppland) besøker møteplasser som museum og kunstutstilling, konsert, teater og kino, kirke og bedehus, idrettsarrangement, bibliotek og, kafe, ungdomsklubb og andre sosiale møteplasser

Sosialt miljø – aktiviteter

73% i Gjøvik-regionen (74% i Oppland) deltar i musikk, sang, teater, menighetsarbeid, friluftsliv, dans, trening/idrett

Skader og ulykker

- Trafikkulykker - ulykkespunkter og - strekninger, spesielt utsatte skoleveier
- Antall personskader behandlet i sykehus
- Skadeforekomst i skoler og barnehager
- Drukningssulykker
- Omfanget av arbeidsulykker
- Omfanget av hjemmeulykker
- Antall omkomne i brann
- Antall fallulykker i sykehjem
- Vold

Helserelatert adferd

- Fysisk aktivitet (deltagelse i organisert og uorganisert fysisk aktivitet), aktivitetsnivå, omfang av fysisk aktivitet i skole, tilgang til områder for aktivitet, omfanget av elever som går og sykler til skolen
- Ernæring (kommunale kantiner, mat og måltider i barnehager, skoler og sfo, tilgang til frukt og grønt i bhg, skoler og fritid)
- Rusmidler, (antall skjenkesteder, serveringssteder og åpningstider, alkoholkonsum)
- Røyk/snus
- Analyser på sosioøkonomiske forhold

Helsetilstand

- KMI og trivselsvekt
- Søvn
- Sykdomsforekomst
- Livskvalitet
- Selvopplevd helse
- Selvopplevd tannhelse
- Funksjonsnedsettelse
- Analyser på sosiale helseforskjeller forhold

Innhold og kilder

Tema 	Kilder 	A Stat/fylkeskom mune	B Helse- og omsorgs- tjenester	C Andre lokalt
Befolknings- sammensetning				
Oppvekst og levkår				
Miljø				
Skader og ulykker				
Helserelatert atferd				
Helsetilstand				

